

Zobecněné Planckovy škály a možné kosmologické důsledky

Č. Kodejška¹

SŠAK

Hradecká 1151, 500 03 Hradec Kralové, Czech Republic
e-mail: cenek.kodejska@volny.cz

Received March 1, 2007; accepted March 16, 2007

Abstrakt

Aims. V této práci představujeme novou třídu základních fyzikálních konstant přírody, které jsou získány z jiných základních konstant, takových jako $\{h, c, G, \alpha\}$ a z nového zákona nazvaného zobecněné Planckovy škály (GPS).

Methods. Metoda výpočtu je založena na linearizaci mocnin jednotek základních konstant čímž je získána soustava lineárních rovnic vedoucí k parametrickému řešení pro jednotlivé mocniny. K získání nových konstant přírody je pak definován exponenciální zákon.

Results. Tyto nové konstanty jsou v pozoruhodném souladu s charakteristikami našeho pozorovaného vesmíru (hmotnost, poloměr horizontu, věk vesmíru, hustota hmoty). V závěru jsou diskutovány možné kosmologické důsledky jako hodnota Hubbleovy konstanty, stáří vesmíru, nebo poměr mezi hustotou hmoty a hustotou temné energie, tzv. Λ - hustoty.

Key words. Planckovy škály – hustota temné energie – Hubbleova konstanta – stáří vesmíru

1. Úvod

V roce 1870 G.J. Stoney, irský fyzik a první člověk který změřil hodnotu elementárního elektrického náboje e a zavedl ve fyzice pojem "elektron", vytvořil z konstant e, c, G univerzální jednotky o rozměru délky, času a hmotnosti: $l_S = e(G)^{1/2}/c^2$, $t_S = e(G)^{1/2}/c^3$, $m_S = e/(G)^{1/2}$. Vyjádření pro m_S je odvozeno z rovnosti Coulombovy a Newtonovy síly (Duff et al. 2002).

Když M. Planck objevil v roce 1899 h , zavedl jako univerzální jednotky přírody pro základní entity prostoru, času a hmoty délku $l_P = h/m_P c$, čas $t_P = h/m_P c^2$ a hmotnost $m_P = (hc/G)^{1/2}$.

Dvě století poté fenomén Planckových škál stále přitahuje fyziky celého světa. Zásadní otázka zní: mají tyto přirozené jednotky nějaký fyzikální význam? Výzkum v oblasti kvantové gravitace dává poslední dobou kladnou odpověď na tuto otázku: Planckovy jednotky představují fyzikální měřítko pro jevy z oblasti kvantové teorie gravitace a obdobných procesů. (Cooperstock & Faraoni 2003).

V následujícím ukážeme, že Planckovy škály, stejně jako Stoneyho škály, jsou pouze jedním z mnoha případů tzv. zobecněných Planckových škál (GPS). Diskutujeme také možné kosmologické důsledky jako je např. stáří vesmíru, Λ - hustota nebo poměr mezi Ω_L a Ω_M .

2. Zobecněné Planckovy škály - GPS

Pro odvození univerzálních konstant s rozměrem hmotnosti, délky a času jsme zvolili jiný přístup než např. (Duff 2004; Cooperstock 2003; Meschini 2006; Sidharth 2000, 2002). Nejprve jsme rozšířili počet základních konstant z $\{h, c, G\}$ na $\{h, c, G, e, \mu_0\}$ protože se domníváme, že elektrodynamika (zastoupená hodnotou elementárního náboje e a magnetickou permeabilitou vakua μ_0) by měla být zahrnuta do našich úvah stejně jako kvantum akce h, c jako přítomnost relativistických jevů a Newtonova gravitační konstanta G jako všudy přítomná gravitace. Hodnoty všech těchto konstant byly převzaty z publikace (Mohr & Taylor 2005). Ukážeme, že takové jednotky délky, času a hmotnosti jako jsou např. Planckovy, Stoneyho, Schrodingerovy nebo Dirackovy jsou pouze speciálním případem zobecněného zákona nazvaného GPS.

Pokud vezme v úvahu, že množina základních konstant $\{h, c, G, e, \mu_0\}$ má rozměry (v jednotkách SI):

$$[h] = \text{kg m}^2 \text{s}^{-1},$$

$$[c] = \text{m s}^{-1},$$

$$[G] = \text{kg}^{-1} \text{m}^3 \text{s}^{-2},$$

$$[e] = \text{s A},$$

$$[\mu_0] = \text{kg m s}^{-2} \text{A}^{-2},$$

můžeme linearizovat mocninu těchto jednotek a následně napsat soustavu lineárních rovnic v maticovém tvaru:

$$\begin{pmatrix} 1 & 0 & -1 & 0 & 1 \\ 2 & 1 & 3 & 0 & 1 \\ -1 & -1 & -2 & 1 & -2 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & -2 \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} a_1 & a_1 & a_1 & a_1 \\ a_2 & a_2 & a_2 & a_2 \\ a_3 & a_3 & a_3 & a_3 \\ a_4 & a_4 & a_4 & a_4 \\ a_5 & a_5 & a_5 & a_5 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 \end{pmatrix}$$

nebo jednoduše

$$\mathbf{C} \cdot \mathbf{A} = \mathbf{E}, \quad (1)$$

kde $\mathbf{C}$ je matice vytvořená z mocnin jednotek základních konstant (první sloupec je h , druhý c , třetí G , atd.), $\mathbf{A}$ je matice sestávající z nějakých reálných koeficientů $\{a_1, a_2, a_3, a_4, a_5\}$ a $\mathbf{E}$ je jednotková matice.

Řešením rovnic (1) můžeme nalézt pro hmotnost M (první sloupec $\mathbf{E}_4$), délku L (druhý sloupec $\mathbf{E}_4$), čas T (třetí sloupec $\mathbf{E}_4$) a el.proud I (čtvrtý sloupec $\mathbf{E}_4$) následující parametrická řešení:

pro M :

$$\left(\begin{array}{cccc|c} 1 & 0 & -1 & 0 & 1 \\ 2 & 1 & 3 & 0 & 1 \\ -1 & -1 & -2 & 1 & -2 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & -2 \end{array} \right) \approx \left(\begin{array}{cccc|c} 1 & 0 & -1 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 5 & 0 & -1 \\ 0 & -1 & -3 & 1 & -1 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & -2 \end{array} \right) \approx \left(\begin{array}{cccc|c} 1 & 0 & -1 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 5 & 0 & -1 \\ 0 & 0 & 2 & 1 & -2 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & -2 \end{array} \right) \begin{array}{c} 1 \\ -2 \\ -1 \\ 0 \end{array}$$

což znamená, že máme obecné parametrické řešení pro množinu reálných parametrů $\{a_1, a_2, a_3, a_4, a_5\}$ ve tvaru

$$\left[\frac{1}{2} - a_5; \frac{1}{2} + a_5; -\frac{1}{2}; 2a_5; a_5 \right],$$

a tedy obecně pro hmotnost dostáváme (pro jednoduchost nahradíme a_5 pomocí κ)

$$m(\kappa) = h^{\frac{1}{2}-\kappa} c^{\frac{1}{2}+\kappa} G^{-\frac{1}{2}} e^{2\kappa} \mu_0^\kappa. \quad (2)$$

Obdobně pro délku L máme:

$$\left[\frac{1}{2} - a_5; a_5 - \frac{3}{2}; \frac{1}{2}; 2a_5; a_5 \right],$$

$$l(\kappa) = h^{\frac{1}{2}-\kappa} c^{\kappa-\frac{3}{2}} G^{\frac{1}{2}} e^{2\kappa} \mu_0^\kappa, \quad (3)$$

pro čas T :

$$\left[\frac{1}{2} - a_5; a_5 - \frac{5}{2}; \frac{1}{2}; 2a_5; a_5 \right],$$

$$t(\kappa) = h^{\frac{1}{2}-\kappa} c^{\kappa-\frac{5}{2}} G^{\frac{1}{2}} e^{2\kappa} \mu_0^\kappa, \quad (4)$$

a konečně pro el. proud I :

$$\left[-\frac{1}{2} - a_5; a_5 + \frac{5}{2}; -\frac{1}{2}; 2a_5 + 1; a_5 \right],$$

$$I(\kappa) = h^{-\frac{1}{2}-\kappa} c^{\kappa+\frac{5}{2}} G^{-\frac{1}{2}} e^{2\kappa+1} \mu_0^\kappa. \quad (5)$$

Rovnice (1) - (5) ještě upravíme do přehlednějšího tvaru:

$$m(\kappa) = \sqrt{\frac{hc}{G}} \left(\frac{\mu_0 c e^2}{h} \right)^\kappa = m_P \cdot (2\alpha)^\kappa, \quad (6)$$

$$l(\kappa) = \sqrt{\frac{hG}{c^3}} \left(\frac{\mu_0 c e^2}{h} \right)^\kappa = l_P \cdot (2\alpha)^\kappa, \quad (7)$$

$$t(\kappa) = \sqrt{\frac{hG}{c^5}} \left(\frac{\mu_0 c e^2}{h} \right)^\kappa = t_P \cdot (2\alpha)^\kappa, \quad (8)$$

$$I(\kappa) = \sqrt{\frac{c^5}{G\hbar}} e^{\left(\frac{\mu_0 c e^2}{h}\right)^\kappa} = I_P \cdot (2\alpha)^\kappa, \quad (9)$$

nebo v logaritmické podobě:

$$\ln\left(\frac{m(\kappa)}{m_P}\right) = \kappa \cdot \ln(2\alpha), \quad (10)$$

$$\ln\left(\frac{l(\kappa)}{l_P}\right) = \kappa \cdot \ln(2\alpha), \quad (11)$$

$$\ln\left(\frac{t(\kappa)}{t_P}\right) = \kappa \cdot \ln(2\alpha), \quad (12)$$

$$\ln\left(\frac{I(\kappa)}{I_P}\right) = \kappa \cdot \ln(2\alpha), \quad (13)$$

kde m_P , l_P , t_P , I_P jsou Planckova hmotnost, Planckova délka, Planckův čas a Planckův el.proud, α je konstanta jemné struktury a κ je tzv. *kvantový koeficient* (tento název byl zvolen z toho důvodu, že tento koeficient může hrát velice významnou úlohu v kvark-leptonovém modelu).

V následujícím budeme brát v úvahu pouze vztahy pro $m(\kappa)$, $l(\kappa)$ and $t(\kappa)$. Jak můžeme vidět, v případě že $\kappa = 0$ dostáváme obvyklé Planckovy škály s neredukovanou hodnotou h (a nezávislé na e),

$$\begin{aligned} m(0) &= \sqrt{\frac{\hbar c}{G}} = m_P = 5.455552 \times 10^{-8} \text{ kg}, \\ l(0) &= \sqrt{\frac{\hbar G}{c^3}} = l_P = 4.051319 \times 10^{-35} \text{ m}, \\ t(0) &= \sqrt{\frac{\hbar G}{c^5}} = t_P = 1.351375 \times 10^{-43} \text{ s}, \end{aligned} \quad (14)$$

a pro $\kappa = \frac{1}{2}$ Stoneyho škály (nezávislé na h)

$$\begin{aligned} m(1/2) &= \sqrt{\frac{\hbar c}{G}} \left(\frac{\mu_0 c e^2}{h}\right)^{1/2} = \sqrt{\frac{\mu_0}{G}} c e = m_S, \\ l(1/2) &= \sqrt{\frac{\hbar G}{c^3}} \left(\frac{\mu_0 c e^2}{h}\right)^{1/2} = \sqrt{\mu_0 G} \frac{e}{c} = l_S, \\ t(1/2) &= \sqrt{\frac{\hbar G}{c^5}} \left(\frac{\mu_0 c e^2}{h}\right)^{1/2} = \sqrt{\mu_0 G} \frac{e}{c^2} = t_S. \end{aligned} \quad (15)$$

Protože ostatní jednotky (Schrodingerovy, Hartree-Bohrovy, Dirackovy nebo QED-Stilleho) mohou být odvozeny z Planckových and Stoneyho jednotek pomocí určité substituce (Duff 2004), můžeme pojmenovat škály popsané rovnicemi (6) - (9) jako *hlavní škály* a ostatní jako *odvozené*.

Poznamenejme, že Stoneyho hmotnost, délka a čas v rovnicích (15) se liší od jednotek definovaných Stoneyem (Duff 2004; Duff et al. 2002) konstantou $(1/4\pi)^{1/2}$ kvůli tomu, že vyjádření pro m_S ve Stoneyho práci bylo odvozeno z rovnosti Coulombovy a Newtonovy síly. Tento nesoulad může být zkorigován použitím $\hbar$ namísto h , což vede k analogickému výsledku:

$$m(\kappa) = \sqrt{\frac{\hbar c}{G}} \left(\frac{\mu_0 c e^2}{h}\right)^\kappa = m_{P_{\text{red}}} \cdot (\alpha)^\kappa, \quad (16)$$

$$l(\kappa) = \sqrt{\frac{\hbar G}{c^3}} \left(\frac{\mu_0 c e^2}{h}\right)^\kappa = l_{P_{\text{red}}} \cdot (\alpha)^\kappa, \quad (17)$$

$$t(\kappa) = \sqrt{\frac{\hbar G}{c^5}} \left(\frac{\mu_0 c e^2}{h}\right)^\kappa = t_{P_{\text{red}}} \cdot (\alpha)^\kappa. \quad (18)$$

3. Fyzikální význam GPS

Jak můžeme vidět ze vztahů (6) - (8) nebo (16) - (18), tyto rovnice mohou být interpretovány jako mocninný zákon pro hmotnost, délku a čas (zahrnující libovolný objekt počínaje elementárními částicemi až po celý vesmír), přičemž tyto veličiny jsou vytvořeny pouze ze základních konstant přírody jako $\{h, c, G, e, \mu_0, \alpha\}$ a určitého reálného čísla κ nazvaného *kvantový koeficient*.

Relativně úzká oblast pro hodnotu κ může být odhadnuta jako interval $\langle -33; 33 \rangle$ kde (-33) odpovídá celému vesmíru (hmotnost a stejně tak i poloměr nebo jeho stáří) a pravá strana intervalu, (33) , je spodní hranice pro hmotnosti elementárních částic, kupříkladu.

Některé hodnoty kvantového koeficientu κ je uvedeny v Tabulce.1.

Domníváme se, že hlavní význam GPS je ve spojení světa elementárních částic s makroskopickými objekty včetně našeho vesmíru skrze velmi úzký interval pro kvantový koeficient. Takové spojení bylo až doposud nemyšlitelné a nerealizovatelné.

Tabulka 1. Hodnota kvantového koeficientu κ ve vztahu k přibližné hmotnosti tělesa

κ	hmotnost (kg)	těleso
-33	10^{53}	vesmír
-25	10^{40}	masivní černé díry
-20	10^{30}	Slunce
-20 až -15	10^{25}	planety Sluneční soustavy
-5	10^2	people
10 až 15	10^{-30}	elementární částice

4. Nové univerzální konstanty přírody a možné kosmologické důsledky

Jaké jsou základní konstanty přírody? Máme fyzikální konstanty jako $\{h, c, G, \}$ nebo $\{h, c, G, e, \mu_0, \alpha\}$. Nicméně existují i jiné fundamentální konstanty jako je $\pi = 3.1415926$, $e = 2.71828$ nebo $\varphi = 1.6180339$ (zlatý řez) které jsou základními matematickými konstantami. Tyto konstanty jsou přítomny v mnoha fyzikálních zákonech nebo v přírodě samotné (Livio 2002).

Definujme nyní množinu nových univerzálních konstant, které jsou vztaženy k GPS a jejichž velikost může mít zajímavé kosmologické důsledky. Nejprve ale vytvořme ještě nové škály pro $\kappa = -1/2$:

$$m(-1/2) = \sqrt{\frac{hc}{G} \left(\frac{\mu_0 c e^2}{h}\right)^{-1/2}} = \sqrt{\frac{1}{\mu_0 G} \frac{h}{e}} = m_K = 4.515866 \times 10^{-7} \text{ kg}, \quad (19)$$

$$l(-1/2) = \sqrt{\frac{hG}{c^3} \left(\frac{\mu_0 c e^2}{h}\right)^{-1/2}} = \sqrt{\frac{G}{\mu_0} \frac{h}{e c^2}} = l_K = 3.353504 \times 10^{-34} \text{ m}, \quad (20)$$

$$t(-1/2) = \sqrt{\frac{hG}{c^5} \left(\frac{\mu_0 c e^2}{h}\right)^{-1/2}} = \sqrt{\frac{G}{\mu_0} \frac{h}{e c^3}} = t_K = 1.118609 \times 10^{-42} \text{ s}, \quad (21)$$

$$\rho(-1/2) = \frac{m_K}{L_K^3} = \frac{\mu_0 c e^2}{h} \frac{c^5}{G^2 h} = 2\alpha \rho_P = \rho_K = 1.197415 \times 10^{94} \text{ kg m}^{-3}. \quad (22)$$

Nyní definujme nové univerzální konstanty jako:

$$M_K = m_K \cdot \exp[\alpha^{-1}] = 1.474753 \times 10^{53} \text{ kg}, \quad (23)$$

$$L_K = l_K \cdot \exp[\alpha^{-1}] = 1.095159 \times 10^{26} \text{ m}, \quad (24)$$

$$T_K = t_K \cdot \exp[\alpha^{-1}] = 3.653058 \times 10^{17} \text{ s} = 11.58 \text{ Gyr}, \quad (25)$$

$$P_K = \frac{M_K}{L_K^3} = \rho_K \cdot \exp[-2\alpha^{-1}] = 1.122762 \times 10^{-25} \text{ kg m}^{-3}, \quad (26)$$

kde α je konstanta jemné struktury a m_K, l_K, t_K, ρ_K jsou specifikovány rovnicemi (19) až (22). Z důvodu možné záměny $e = 2.71828$ a e (elementární el. náboj) budeme exponenciální funkci e^x psát jako $\exp[x]$.

Hodnoty těchto konstant, M_K, L_K, T_K, P_K , jsou v obdivuhodné shodě s charakteristickými vlastnostmi našeho pozorovatelného vesmíru. Nyní podrobme tyto získané hodnoty kritickému srovnání s pracemi (Peebles et al. 2000; Narlicar 1993; Gurzadyan & Xue 2003, 2006) a se současnými hodnotami získanými pozorováním, jako je např. současná hodnota kosmologické konstanty, Hubbleova parametru nebo kritické hustoty.

4.1. Hubbleova konstanta a stáří vesmíru

Nejprve se zaměříme na konstantu T_K . Uvažme "Sandage Consistency Test" (Turner 2001) kde $H_0 t_0 = 0.94 \pm 0.14 \approx 1$ ($H_0 t_0 = 2/3$ je neslučitelná s dnešními daty). Jestliže hodnotu T_K z rovnice (25) vezmeme jako stáří vesmíru, dostaneme

$$H_0 = 1/T_K = 84.47 \text{ km s}^{-1} \text{ Mpc}^{-1}. \quad (27)$$

Poznamenejme, že tato hodnota není získána pozorováním, ale je vypočítána pouze ze základních konstant přírody! Výsledek je v dokonalé shodě s měřeními Hubbleovy konstanty získanými z proměnných Cepheid v kupě Virgo které dávají hodnotu $H_0 = 87 \pm 7 \text{ km s}^{-1} \text{ Mpc}^{-1}$ (Pierce 1994), $H_0 = 80 \pm 17 \text{ km s}^{-1} \text{ Mpc}^{-1}$ (Friedman 1994) nebo $H_0 = 84 \pm 8 \text{ km s}^{-1} \text{ Mpc}^{-1}$ (Tully 1998). Tato pozorování nesouhlasí s jinými měřeními získanými pomocí HST, které poskytují hodnotu $H_0 = 58 \pm 4 \text{ km s}^{-1} \text{ Mpc}^{-1}$ (Sandage et al. 1996), nebo s nedávno uvedenou hodnotou $H_0 = 62.3 \pm 1.3 \text{ km s}^{-1} \text{ Mpc}^{-1}$ (Tammann 2006; Sandage et al. 2006).

Pro snížení hodnoty z rovnice (27) můžeme použít metodu zmíněnou např. v (Peebles 2000; Narlicar 1993; Wu 1995) nebo v (Mohayaee et al. 2004). Přijali jsme postup navržený Peeblesem and Tullym (2000) a názorně uvedený v publikaci (Narlicar 1993).

Představme si lokální koncentraci hmoty M vložené do Hubbleova proudění. Ve vzdálenosti R od hmoty, radiální složka rychlosti V může být dána jako

$$V = -\left(\frac{2GM}{R}\right)^{1/2} + HR \equiv H_{eff} R. \quad (28)$$

První člen je vnitřní rychlost odpovídající nulové hodnotě v nekonečnu, zatímco druhý člen je Hubbleův tok s Hubbleovým parametrem H . Rovnici (28) můžeme přepsat jako

$$H_{eff} = H_{local} = H - \left(\frac{2GM}{R^3} \right)^{1/2}, \quad (29)$$

kde efektivní (nebo lokální) Hubbleova konstanta je v blízkosti koncentrace hmoty menší než skutečná Hubbleova konstanta H . S rostoucí vzdáleností od M , se lokální hodnota efektivního Hubbleova parametru blíží skutečné hodnotě.

Tully odahuje, že lokální anomálie může být způsobena hmotností řádově $10^{14} - 10^{15} M_{\odot}$ v kupě Virgo. Jestliže jako střední hodnotu pro hmotnost vezmeme hodnotu $M = 5 \times 10^{14} M_{\odot}$ a střední vzdálenost jako $R = 20 \text{ Mpc}$ (Sandage & Tammann 2006), dostaneme

$$H_{eff} = 61.26 \text{ km s}^{-1} \text{ Mpc}^{-1} = 15.96 \text{ Gyr}. \quad (30)$$

Tato vypočtená efektivní hodnota Hubbleovy konstanty je překvapivě blízká dnešní pozorované hodnotě ($H_0 = 62.3 \text{ km s}^{-1} \text{ Mpc}^{-1}$) zmíněné výše.

Obdobný výsledek můžeme obdržet za pomoci úvahy, že lokální Hubbleova konstanta je o 1.33 krát větší než globální pro současnou hodnotu parametru hustoty hmoty $\Omega_M = 0.2$ (Wu 1995). Naše H_{eff} pak vede na

$$H_{eff} = 63.52 \text{ km s}^{-1} \text{ Mpc}^{-1} = 15.4 \text{ Gyr}, \quad (31)$$

což zachovává hodnotu $H_0 = 62.3 \pm 1.3 \text{ km s}^{-1} \text{ Mpc}^{-1}$.

Druhý test naší teorie nových univerzálních konstant pochází z nedávno publikovaných úvah o Hubbleově proudění kolem komplexu galaxií Cen A/M 83 (Karachentsev et al. 2006).

V práci (Karachentsev et al. 2006) HST/ACS jsou prezentovány obrázky, diagramy pro 24 blízkých galaxií v a v blízkosti souhvězdí Centaurus a dále je zde uveden odhad hmotnosti celého komplexu Cen A/M 83. Hmotnost byla odvozena pro plochý kosmologický model s nenulovým Λ - členem jako

$$M_T = \frac{\pi^2}{8G} \cdot R_0^3 \cdot T_0^{-2} \cdot f(\Omega_M)^{-2}, \quad (32)$$

kde

$$f(\Omega_M) = \frac{1}{1 - \Omega_M} - \frac{1}{2} \Omega_M \cdot (1 - \Omega_M)^{-3/2} \cdot \text{arccosh} [(2/\Omega_M) - 1], \quad (33)$$

M_T je celková hmotnost skupiny galaxií, R_0 je hraniční poloměr a T_0 stáří vesmíru (Karachentsev et al. 2006).

Jestliže upravíme rovnici (32), můžeme psát

$$\frac{8G}{\pi^2} \frac{M_T}{R_0^3} T_0^2 = f(\Omega_M)^{-2}, \quad (34)$$

kde druhý člen na levé straně rovnice představuje průměrnou hustotu hmoty komplexu Cen A/M 83. Za předpokladu, že průměrná hustota hmoty je v celém vesmíru přibližně stejná, můžeme použít novou univerzální konstantu P_K z rovnice (26) k získání stáří vesmíru. Máme tedy

$$T_0 = \sqrt{\frac{\pi^2}{8G} \frac{1}{P_K} \frac{1}{f(\Omega_M)^2}}. \quad (35)$$

Pro $\Omega_M = 0.3$, máme $f(0.3) = 0.808$ a pro $P_K = 1.122762 \times 10^{-25} \text{ kg m}^{-3}$ dostáváme hodnoty

$$\begin{aligned} T_0 &= 5.0155215 \times 10^{17} \text{ s} = 15.9 \text{ Gyr} \\ H_0 &= 1/T_0 = 61.52 \text{ km s}^{-1} \text{ Mpc}^{-1}. \end{aligned} \quad (36)$$

Jak můžeme vidět, překvapivě jsme obdrželi prakticky stejný výsledek jako v případech získaných jinými způsoby zmíněnými výše.

Z důvodu plynoucích z výsledků uvedených v následující kapitole, zmíníme ještě výsledek pro $\Omega_M = 0.39$, tedy konkrétně:

$$\begin{aligned} T_0 &= 5.1922341 \times 10^{17} \text{ s} = 16.46 \text{ Gyr} \\ H_0 &= 1/T_0 = 59.42 \text{ km s}^{-1} \text{ Mpc}^{-1}. \end{aligned} \quad (37)$$

4.2. Kosmologická konstanta a Λ -hustota ρ_Λ

Hodnota kosmologické konstanty Λ , odvozené z fluktuací vakua, byla nedávno diskutována Gurzadyanem a Xuem (2003, 2006), Djorgovskim a Gurzadyanem (2006) nebo Padmanabhanem (2006). Jak bylo ukázáno v (Gurzadyan & Xue 2003), pro hustotu temné energie lze odvodit vztah

$$\Lambda_\rho = \frac{1}{2} \frac{\hbar c \pi}{a^4} N_{\max} (N_{\max} + 1) = \frac{\hbar c \pi}{2a^2 l_p^2}, \quad (38)$$

kde $N_{\max} = a/l_p$ je maximální počet relevantních módů vakuových fluktuací, l_p je Planckova délka a současná charakteristická velikost vesmíru $a \approx 10^{26}$ m. Tento výsledek můžeme vyjádřit jako efektivní hustotu hmoty (Gurzadyan & Xue 2006)

$$\rho_\Lambda = \frac{\Lambda_\rho}{c^2} = \frac{\hbar \pi}{2c} \frac{1}{a^2 l_p^2} \text{ kg m}^{-3}. \quad (39)$$

Jestliže v předchozím vztahu nahradíme hodnotou L_K z rovnice (24) proměnnou a , dostaneme

$$\rho_\Lambda = \frac{\Lambda_\rho}{c^2} = \frac{\hbar \pi}{2c} \frac{1}{L_K^2 l_p^2} = 1.7640893 \times 10^{-25} \text{ kg m}^{-3}. \quad (40)$$

Srovnáme nyní tuto hodnotu s hodnotou P_K vypočtenou v rovnici (26). Pokud interpretujeme P_K jako současnou hustotu hmoty našeho vesmíru, potom poměr $\rho_\Lambda/P_K = 1.57$ což vede na (za předpokladu že $\Omega_\Lambda + \Omega_M = 1$)

$$\frac{\Omega_\Lambda}{\Omega_M} = \frac{0.61}{0.39}. \quad (41)$$

Tento výsledek je v souladu z pozorovanými daty stejně tak jako s teoretickými hranicemi plynoucími z rozličných teorií, např. (Carroll 2000), kde lze nalézt hrnici pro Ω_M v rozmezí $0.1 < \Omega_M < 0.4$ a $\Omega_\Lambda < 0.7$ jako horní hranici v případě plochého vesmíru.

Připomeňme opět, že hodnoty pro $\Omega_\Lambda = 0.61$ a $\Omega_M = 0.39$ byly získány výpočtem čistě ze základních konstant přírody.

Závěrem poznamenejme, že v případě definice veličin M , L , T uvedených v rovnicích (23) až (25) za pomoci m_p , l_p a t_p namísto m_K , l_K a t_K , jsou hodnoty H_0 a stejně tak ρ_Λ/ρ_M mimo oblast současných pozorovaných dat.

5. Závěr

Definovali jsme dvě nové množiny základních konstant $\{m_K, l_K, t_K, \rho_K\}$ a $\{M_K, L_K, T_K, P_K\}$, kde první plynou ze zákona zobecněných Planckových škál které umožňují vytvořit pomocí *kvantového koeficientu* z intervalu $\langle -33; 33 \rangle$ např. libovolnou hmotnost v rozmezí od elementárních částic až po celý vesmír. Druhá množina poskytuje hodnoty srovnatelné se současnými charakteristikami vesmíru a vede k poměru mezi parametrem hustoty hmoty Ω_M a parametrem Λ -hustoty Ω_Λ s velmi dobrým výsledkem $\Omega_\Lambda = 0.61$ and $\Omega_M = 0.39$ získaným čistě na základě výpočtu ze základních konstant $\{h, c, G, \alpha, \exp[\alpha^{-1}]\}$.

Mnoha různými způsoby (založenými pouze na základních konstantách) jsme obdrželi pro Hubbleovu konstantu hodnotu $H_0 = 61.43 \pm 1.68 \text{ km s}^{-1} \text{ Mpc}^{-1}$ a věk vesmíru je pak určen jako $T_0 = 1/H_0 = 15.93 \pm 0.43 \text{ Gyr}$.

Závěrem můžeme shrnout, že všechny hodnoty, získané z výpočtů pouze za použití množiny základních konstant přírody $\{h, c, G, \alpha\}$, jsou ve vynikající shodě s pozorovanými daty a stejně tak i s ostatními teoretickými předpověďmi.

Reference

- Carroll, S. M. 2000, The Cosmological Constant, astro-ph/0004075
 Cooperstock, F. I. 2003, Extended Planck Scale, hep-th/0302080
 Cooperstock, F. I., & Faraoni, V. 2003, The New Planck Scale: Quantized Spin and Charge Coupled to Gravity, gr-qc/0305092
 Djorgovski, S. G., & Gurzadyan, V. G. 2006, Dark Energy from Vacuum Fluctuations, astro-ph/0610204
 Duff, M. J. 2004, Comment on time-variation of fundamental constants, hep-th/0208093
 Duff, M. J., Okun, L. B., Veneziano, G. 2002, Trialogue on the number of fundamental constants, physics/0110060
 Friedman, W. L., et al. 1994, Nature 371, 757
 Gurzadyan, V. G., & Xue, She-Sheng 2003, On the estimation of the current value of the cosmological constant, astro-ph/0105245
 Gurzadyan, V. G., & Xue, She-Sheng 2006, On the vacuum fluctuations and the cosmological constant: Comment on the paper by T.Padmanabhan, astro-ph/0510459
 Karachentsev, I. D., & Tully, R. B., et al. 2006, The Hubble flow around the Cen A/M 83 galaxy complex, astro-ph/0603091
 Livio, M. 2002, The Golden Ratio, Broadway Books, New York
 Meschini, D. 2006, Planck-scale physics, gr-qc/0601097
 Mohayaee, R., Tully, R. B., & Frisch, U. 2004, Reconstruction of large-scale peculiar velocity fields, astro-ph/0410063
 Mohr, P. J., & Taylor, B. N. 2005, CODATA - values of the fundamental constants, Rev. Mod. Phys., Vol. 77, No.1
 Narlicar, J. V. 1993, Introduction to cosmology, Cambridge University Press 1993, p. 303
 Padmanabhan, T. 2006, Dark Energy: Mystery of the Millennium, astro-ph/0603114
 Peebles, P. J. E., Phelps, S. D., Shaya, E. J. & Tully, R. B., 2000, Radial and transverse velocities of nearby galaxies, astro-ph/0010480
 Pierce, M. J. et al. 1994, Nature, 371, 385
 Pisano, F., & Reis, N. O. 2001, Natural units, numbers and numerical clusters, hep-ph/0112097
 Sandage, A., Saha, A., et al. 1996, Cepheid Calibration of the Peak Brightness of type Ia Supernovae, ApJ 460, L15-L18
 Sandage, A., Saha, A., et al. 2006, The Hubble Constant: A Summary of the HST Program for the Luminosity Calibration of Type Ia Supernovae by means of Cepheids, astro-ph/0603647

- Sandage, A., Tammann, G. A. 2006, The Distance to the Virgo Cluster from a Recalibrated Tully-Fisher Relation, astro-ph/0608677
- Sidharth, B. G. 2000, The Emergence of the Planck Scale, physics/0002035
- Sidharth, B. G. 2002, Planck Scale Phenomena, physics/0208045
- Tammann, G. A. 2006, The Ups and Downs of the Hubble Constant, Modern Astronomy 19
- Tully, R. B. 1998, The cosmological parameters H_0 and Ω_0 , astro-ph/9802026
- Turner, M. S. 2001, Time at the Beginning, astro-ph/0106262
- Wu, Xian-Ping et al. 1995, On the measurement of the Hubble constant in a local low-density universe, ApJ, 448